

RIKSDAGENS SVAR 45/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (RP 21/2012 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 5/2012 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde och förhållandet till annan lagstiftning

I denna lag föreskrivs om samarbete mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen, nedan *medlemsstat*, för att förebygga och lösa tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden.

I lagen föreskrivs dessutom om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna.

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller det som föreskrivs särskilt och det som anges i internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

2 §

Parallella förfaranden

Med *parallella förfaranden* avses straffrättsliga förfaranden, inbegripet både fasen före rät-

tegången och själva rättegången, som pågår i två eller flera medlemsstater mot samma misstänkta eller åtalade person och som helt eller delvis grundar sig på samma sakförhållanden.

2 kap.

Informationsutbyte och direkt samråd

3 §

Behöriga myndigheter

Behörig att fullgöra de uppgifter som avses i detta kapitel är i Finland den åklagare som har förordnats i brottmålet i fråga eller undersökningsledaren i målet. Åklagaren ska underrätta den behöriga undersökningsledaren när åklagaren har tagit emot eller framställt en begäran om kontakt. Undersökningsledaren ska lämna den behöriga åklagaren en motsvarande underrättelse.

Om ingen åklagare har förordnats i brottmålet eller om det inte finns någon undersökningsledare i målet, är Riksåklagarämbetet och centralkriminalpolisen behöriga att fullgöra de uppgifter som föreskrivs i detta kapitel. Riksåklagarämbetet ska underrätta centralkriminalpolisen när ämbetet har tagit emot en begäran om kontakt. Centralkriminalpolisen ska lämna Riksåklagarämbetet en motsvarande underrättelse.

Riksåklagarämbetet och centralkriminalpolisen ska bistå den behöriga myndigheten vid de kontakter som avses i detta kapitel. Riksåklagarämbetet och centralkriminalpolisen ska dessutom bistå de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat för att den myndighet som avses i 1 mom. ska kunna kontaktas.

4 §

Skyldighet att kontakta och innehålllet i en begäran om kontakt

Om den behöriga myndigheten har grundad anledning att anta att ett parallellt förfarande pågår i någon annan medlemsstat, ska den kontakta den behöriga myndigheten i den medlemssta-

ten för att bekräfta att ett parallellt förfarande pågår, i syfte att inleda samråd enligt 8 §. Samrådet kan inledas utan något kontaktförfarande, om den behöriga myndigheten redan på något annat sätt har blivit informerad om att det pågår ett parallellt förfarande.

En begäran om kontakt ska innehålla

- 1) den behöriga myndighetens kontaktuppgifter,
- 2) en beskrivning av sakförhållandena och omständigheterna i fråga om det straffrättsliga förfarande som begäran gäller,
- 3) namnet på den som är misstänkt eller åtalad för brott och på eventuella målsägande samt övriga identifieringsuppgifter för dessa personer,
- 4) uppgift om i vilken fas det straffrättsliga förfarandet befinner sig,
- 5) uppgift om huruvida den misstänkte eller åtalade är anhållen eller häktad,
- 6) eventuell annan behövlig information.

5 §

Skyldighet att svara på en begäran om kontakt och innehålllet i svaret

Den behöriga myndigheten ska svara på en begäran om kontakt som har översänts av en behörig myndighet i en annan medlemsstat.

Om den myndighet som begäran om kontakt har översänts till inte är den behöriga myndigheten, ska den vidarebefordra begäran till den behöriga myndigheten utan dröjsmål och underrätta den behöriga myndighet i den andra medlemsstaten som har översänt begäran om att begäran har överförts.

I svaret på begäran om kontakt ska den behöriga myndigheten meddela huruvida det pågår parallella förfaranden i Finland. Om det pågår parallella förfaranden, ska myndigheten dessutom meddela sina kontaktuppgifter och uppge i vilken fas det straffrättsliga förfarandet befinner sig eller att målet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut. I sitt svar kan myndigheten även lämna annan relevant information.

6 §

Tidsfrist för att lämna ett svar

Den behöriga myndigheten ska i enlighet med 5 § svara på en begäran om kontakt som har översänts av en behörig myndighet i en annan medlemsstat inom den tidsfrist som angetts av denna myndighet. Om den behöriga myndigheten inte kan svara på begäran inom den utsatta tiden, ska den utan dröjsmål informera den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten om skälen för detta och ange inom vilken tidsfrist den kommer att svara på begäran.

Om den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten inte har angett någon tidsfrist för svaret, ska begäran om kontakt besvaras utan dröjsmål.

Om den misstänkte eller åtalade som begäran om kontakt avser är häktad, ska begäran besvaras skyndsamt.

7 §

Kommunikationssätt

I de situationer som avses i 4 och 5 § ska den behöriga myndigheten kommunicera skriftligt eller elektroniskt eller annars på ett sådant sätt att en skriftlig dokumentation kan erhållas.

8 §

Samrådsskyldighet

Om det pågår parallella förfaranden i en annan medlemsstat, ska den behöriga myndigheten inleda samråd med den behöriga myndigheten i den medlemsstaten för att överföra förundersökningen eller lagföringen från medlemsstaten till Finland eller omvänt eller för att ordna det straffrättsliga förfarandet på något annat ändamålsenligt sätt. Bestämmelser om förutsättningarna för överföring finns i 3 och 4 kap.

Så länge samrådet pågår ska den behöriga myndigheten underrätta den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten om viktiga åtgärder som har vidtagits i det pågående straffrättsliga förfarandet.

Så länge samrådet pågår ska den behöriga myndigheten dessutom lämna den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten den information som denna begärt, om det inte äventyrar den nationella säkerheten eller enskilda personers säkerhet.

9 §

Förfarande för att nå samförstånd

Om de behöriga myndigheterna inte i ett samråd enligt 8 § har kunnat nå samförstånd om överföring av ett straffrättsligt förfarande, ska den behöriga myndigheten vid behov hänskjuta ärendet till Eurojustenheten. En förutsättning för detta är att enheten är behörig att handlägga brottet i fråga.

Om det under ett samråd enligt 8 § har nåtts samförstånd om att överföra ett straffrättsligt förfarande till Finland, ska den behöriga myndigheten informera de andra berörda medlemsstaternas behöriga myndigheter om resultatet av förfarandet.

3 kap.

Överföring av en förundersökning eller lagföring från en annan medlemsstat till Finland

10 §

Förutsättningar för överföring till Finland

Förundersökningen eller lagföringen i fråga om en person som är misstänkt eller åtalad för brott i en annan medlemsstat får överföras till Finland, om de villkor i 1 kap. i strafflagen (39/1889) som gäller tillämpningen av finsk straffrätt är uppfyllda och det med hänsyn till ärendets anknytning till olika medlemsstater, den bevisning som ska läggas fram, kostnaderna för rättegången och övriga omständigheter kan anses ändamålsenligt att förundersökningen eller lagföringen överförs. En förutsättning för överföringen är dessutom att man har nått samförstånd om den i det samrådsförfarande som avses i 2 kap.

11 §

Behöriga myndigheter

Undersökningsledaren fattar efter åklagarens samtycke beslut om att överföra en förundersökning till Finland. Om det krävs ett sådant åtalsförordnande av riksåklagaren som avses i 1 kap. 12 § i strafflagen för att brottet ska kunna utredas i Finland, fattas beslutet av åklagaren.

Åklagaren fattar beslut om att överföra lagföring till Finland.

12 §

Lagstiftning som ska tillämpas på det fortsatta förfarandet

När en förundersökning eller lagföring har överförts till Finland i enlighet med detta kapitel, tillämpas på förfarandet vad som föreskrivs i förundersökningslagen (449/1987) och på annat ställe i lag.

4 kap.

Överföring av en förundersökning eller lagföring från Finland till en annan medlemsstat

13 §

Förutsättningar för överföring till en annan medlemsstat

Förundersökningen eller lagföringen i fråga om en person som är misstänkt eller åtalad för brott får överföras från Finland till en annan medlemsstat, om överföringen kan anses ändamålsenlig med hänsyn till ärendets anknytning till olika medlemsstater, den bevisning som ska läggas fram, kostnaderna för rättegången och övriga omständigheter. En förutsättning för överföringen är dessutom att man har nått samförstånd om den i det samrådsförfarande som avses i 2 kap.

I fråga om överföring av anmälningar om brott föreskrivs särskilt.

14 §

Behöriga myndigheter

Beslut om att överföra en förundersökning till en annan medlemsstat fattas av åklagaren på förslag av undersökningsledaren. Åklagaren fattar beslut om att överföra lagföring.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

15 §

Språk

I de kontakter med en annan medlemsstat som avses i 4 och 5 § ska ett språk som godtas av den medlemsstaten användas. I kontakterna med Finland ska den behöriga myndigheten godta kontakter på finska, svenska eller engelska. Den behöriga myndigheten får även godkänna att kontakterna sker på något annat språk, om det inte annars finns några hinder för att det språket används.

I de situationer som avses i 8 § ska den behöriga myndigheten använda det språk som man har enats om med den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten.

Den som är part i brottmålet har rätt att få information om beslutet att överföra förundersökningen eller lagföringen på ett språk som han eller hon förstår. Den myndighet som har fattat beslutet ska se till att beslutet om att överföra förundersökningen eller lagföringen vid behov översätts till ett språk som parten förstår.

16 §

Hörande av parter

När en förundersökning eller lagföring överförs från Finland till en annan medlemsstat ska den som är part i brottmålet ges tillfälle att bli hörd innan beslutet om överföring fattas. En part behöver inte höras, om detta skulle medföra betydande dröjsmål med beaktande av målets art och hörandet sannolikt inte skulle ha någon av-

görande betydelse vid prövningen av förutsättningarna för överföringen av förundersökningen eller lagföringen. En brottsmisstänkt behöver inte heller höras om det äventyrar utredningen av brottet i betydande grad.

När en förundersökning eller lagföring överförs från en annan medlemsstat till Finland ska den som är part i brottmålet ges tillfälle att bli hörd innan beslutet om överföring fattas, om det finns särskilda skäl för hörande.

17 §

Rätt till biträde

Den som är part i brottmålet har rätt att anlita ett biträde i ett förfarande enligt 3 och 4 kap.

På biträdande av en part i ett förfarande enligt 3 och 4 kap. tillämpas 2 kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

18 §

Beslut och delgivning av beslut

Ett beslut om att överföra en förundersökning eller lagföring ska motiveras, och till beslutet ska fogas anvisningar om hur beslutet får överklagas. I beslutet ska dessutom specificeras den tingsrätt enligt 4 kap. i lagen om rättegång i brottmål hos vilken besvär som avses i 19 § 1 mom. i denna lag ska anföras i fallet i fråga.

Beslutet ska delges den som är part i brottmålet per post under den adress som parten har uppgett eller som annars är känd, om inte beslutet har delgivits på något annat sätt. En part anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter att det postades. I beslutet ska antecknas vilken dag det postades.

19 §

Ändringssökande

Den som är part i brottmålet får föra ett beslut om att överföra förundersökningen eller lagföringen från en annan medlemsstat till Finland eller från Finland till en annan medlemsstat till tingsrätten. Besvär ska anföras inom fjorton dagar från det att parten fick del av beslutet och senast innan åtal i målet har väckts i den medlemsstat som målet överförts till. Tingsrätten ska ta ärendet till behandling utan dröjsmål.

Tingsrätten är domför med ordföranden ensam. Ett ärende ska behandlas vid sammanträde, om tingsrätten anser att utredningen av ärendet eller en del av det kräver behandling vid sammanträde eller om ändringssökanden yrkar på det.

På behandlingen av ärendet tillämpas det som föreskrivs om rättegång i brottmål.

Ett beslut som tingsrätten har fattat enligt 1 mom. får inte överklagas genom besvär.

Ett beslut om överföring av en förundersökning eller lagföring får verkställas trots att det överklagats enligt denna paragraf, om inte den tingsrätt som behandlar ärendet bestämmer något annat.

20 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen ska tillämpas i förhållande till sådana medlemsstater som har genomfört rådets rambeslut 2009/948/RIF om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden.

Helsingfors den 5 juni 2012